

Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland

Jaarverslag 2015 en activiteitenplan 2016

'Dialoog is de sleutel tot succesvolle samenwerking en participatie'

24 januari 2015

Inhoudsopgave

Inleiding	pg. 3
Missie Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland	pg. 3
Doelen en resultaten 2015	pg. 3 -10
I. Dialoogtafels begeleiden en organiseren	
II. Methodiekontwikkeling en deskundigheidsbevordering	
III. Waarderend onderzoek met en voor diverse doelgroepen en in diverse contexten	
IV. Communicatie	
V. Zeeland in Dialoog	
VI. Organisatie	
VII. Financieel jaarverslag.	
VIII. Tot slot	
Plannen voor 2016	pg. 11-14
Huidige ontwikkelingen op Schouwen-Duiveland en in Zeeland	
Doelen 2016 en toelichting aanpak	
I. Positionering dialoognetwerk Schouwen-Duiveland en stimulering van de netwerkfunctie	
II. Dialoogtafels begeleiden en organiseren	
III. Methodiekontwikkeling en deskundigheidsbevordering	
IV. Waarderend onderzoek met en voor diverse doelgroepen en in diverse contexten	
V. Communicatie	
VI. Zeeland in Dialoog	
VII. Organisatie	
VIII. Begroting en toelichting op de begroting	
Bijlage 1. Overzicht van tafelorganisatoren Week van de Dialoog 2015	pg. 15
Bijlage 2: Taken en verantwoordelijkheden van het bestuur en de Kerngroep Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland	pg. 16
Bijlage 3: Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland Missie, visie, doelen, uitgangspunten en hoofdactiviteiten	pg. 17-18
Bijlage 4: Jaarrekening 2015 – Excelbestand (PDF)	
Bijlage 5: Begroting 2016 -- Excelbestand (PDF)	

Inleiding

Dit verslag bevat een inhoudelijke en financiële verantwoording van de ontwikkelingen en activiteiten van het Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland en de plannen voor 2016. Richtinggevend in 2015 was de slogan 'Dialoog is de sleutel tot succesvolle samenwerking en participatie'

De belangrijkste accenten in 2015 lagen op:

- De uitbreiding van de ondersteuningsactiviteiten voor diverse organisaties en doelgroepen.
- Het organiseren en evalueren van het lustrum van de Week van de Dialoog in november 2015.
- Versteving van de organisatie.
- Het beschrijven van de resultaten en de verantwoording naar het Oranjefonds en Hart van Leefbaarheid over de jaren 2013 en 2014.

Missie Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland

Mensen en organisaties op Schouwen-Duiveland enthousiast maken voor de dialoog als middel om de kwaliteit van werken, wonen en leven te verbeteren en elkaar te stimuleren dit in de eigen praktijk van alle dag verder inhoud en vorm te geven.

Doelen en resultaten 2015

I. Dialoogtafels begeleiden en organiseren

Doelen

Met nieuwe invalshoeken en proefdialogen mensen laten kennis maken met de dialoog .

- Het begeleiden en organiseren van dialoogtafels door het jaar heen
- Het organiseren van de Week van de Dialoog – het 1^e lustrum!
- Het evalueren van de Week van de Dialoog en de resultaten publiceren op de website

Resultaten

Omstreeks 410 mensen hebben in 2015 deelgenomen aan 49 dialoogtafels.

In januari 2015 namen 130 inwoners en organisaties van Schouwen-Duiveland verspreid over 13 dialoogtafels deel aan de WMO dialoog 'Zelfzorg, goed voor elkaar',

45 inwoners bezochten in juni de bijeenkomst van Thuis in de Kern (6 dialoogtafels), ruim 40 inwoners van Ouwkerk gingen in gesprek over het thema 'Leefbaarheid maak je samen (4 dialoogtafels) en in de Week van de Dialoog zijn 23 dialoogtafels georganiseerd rond het thema 'Vertrouwen in verandering, hoe creëren we win-win situaties'.

In het kader van een landelijk project en georganiseerd door twee gespreksbegeleiders uit onze gespreksleiderspool werkzaam bij de Hogeschool Zeeland gingen kinderen van een basisschool in Haamstede in juni 2015 in drie groepen met elkaar in gesprek over het thema 'School van de toekomst'.

Het Dialoognetwerk kijkt terug op een zeer geslaagde viering van het eerste lustrum. De openingsavond was met ruim 85 deelnemers goed bezocht. De opmerking "wij als overheid moeten ook leren hoe wij de dialoog aangaan" van de Commissaris van de Koning Han Polman was voor het netwerk een duidelijk gebaar van erkenning. De conclusie van de dialogen over 'Vertrouwen in samenwerken, hoe creëren we win-winsituaties' was dat een gemeenschappelijke focus wat betreft visie en doelen nodig is om win-winsituaties op te leveren. Het benodigde vertrouwen bouw je procesmatig op door een open houding en het continu afstemmen van verwachtingen. Zie voor een uitgebreid verslag van de uitkomsten van de dialoogtafels van de Week van de Dialoog met de genoemde vervolgtacties de website www.dialoognetwerkschouwen-duiveland.nl.

Het gericht uitnodigen van diverse organisaties en projecten voor wie het jaarthema (dit jaar 'Vertrouwen in samenwerken, hoe creëren we win-winsituaties') een actueel thema is, om

tijdens de openingsavond een tafel te organiseren, is voor herhaling vatbaar. Nieuwe organisaties en mensen hebben hierdoor kennis gemaakt met het effect van de dialoogaanpak. Ook zijn er van het Dialoognetwerk met enkele van deze organisaties voor 2016 afspraken gemaakt omtrent mogelijke vervolgactiviteiten, zoals o.a. met organisaties rond de vluchtelingenopvang, duurzame energie en met de W.M.O. raad.

De openingsavond van de Week van de Dialoog is voor deelnemers en organisaties een belangrijk netwerkevent geworden. Tegelijkertijd groeit het aantal tafels gedurende de Week van de Dialoog niet (zie voor een overzicht van de tafelorganisatoren 2015 bijlage 1). Vanuit deze overwegingen, de realiteit dat de activiteiten van het netwerk uitbreiden en de coördinator stopt met haar coördinerende werk voor de Week van de Dialoog moet er voor 2016 een duurzame opzet worden gezocht voor de Dag of Week van de Dialoog.

Ontwikkelingspunt 2016

- Nagaan hoe en onder welke voorwaarden de Dag of Week van de Dialoog op Schouwen-Duiveland voortgezet kan worden.

II. Methodieontwikkeling en deskundigheidsbevordering

Doelen

- Het organiseren van de basistraining dialooggespreksbegeleiding voor de Week van de Dialoog
- Het organiseren van oefen- en verdiepingsbijeenkomsten voor dialooggespreksbegeleiders
- Het ontwerpen van een brochure waarin de verschillende manieren om 'waardierend onderzoeken' toe te passen worden toegelicht met voorbeelden van praktijkervaringen.

Resultaten

In oktober hebben 9 nieuwe mensen de basistraining gespreksbegeleiding gevolgd en 13 getrainde begeleiders hebben in oktober deelgenomen aan de oefenavond rond het thema 'vertrouwen in samenwerken', hoe creëren we win-winsituaties'.

Eind september hebben 16 mensen uit de gespreksleiderspool hun leervragen en wensen voor de toekomst besproken. Er blijkt een duidelijke behoefte om zich meer te bekwamen in het toepassen van de dialoogmethodiek voor diverse doeleinden en ook goed te leren omgaan met groepsprocessen. Zowel uit deze bijeenkomst als uit de evaluatie met gespreksbegeleiders na afloop van de Week van de Dialoog, kwam de behoefte naar voren om meer door het jaar heen praktijkervaring op te doen en te oefenen met het begeleiden van dialogen.

Twee ervaren begeleiders boden aan om begin 2016 een workshop te organiseren waarin één of meer van de genoemde leerthema's centraal staan.

Momenteel bevat de gespreksleiderspool omstreeks 35 gespreksbegeleiders. Het deskundigheidsniveau loopt uiteen van beginnend naar zeer ervaren. Ook de mate waarin mensen betrokken kunnen en willen worden bij dialogen is verschillend.

Drie gespreksbegeleiders uit de kerngroep hebben de Train de Trainersbijeenkomst gevolgd bij Nederland in Dialoog.

Het ontwerpen van een brochure met verschillende dialoogtoepassingen is nog niet van de grond gekomen. Wel is op een A-4tje een overzichtje gemaakt van tien verschillende dialoogtoepassingen in de afgelopen vijf jaar welke één of meer begeleiders uit de gespreksleiderspool al dan niet met steun vanuit het dialoognetwerk hebben ondernomen.

Ontwikkelingspunten 2016

- Gespreksbegeleiders bijscholen, waardoor zij in staat zijn om dialoogambassadeurs en organisaties te ondersteunen om de dialoogaanpak in te zetten voor diverse problematieken en vraagstukken.
- Inzicht verkrijgen in de mogelijke inzetbaarheid van gespreksbegeleiders qua tijd en deskundigheid

III. Waarderend onderzoek met en voor diverse doelgroepen en in diverse contexten

Doel

- Ondersteunen en begeleiden van vragen van diverse groepen en organisaties om 'het waarderend onderzoeken' met de dialoogmethodiek toe te passen in andere contexten.

Resultaten

2015 is het jaar waarin dialoogambassadeurs het belang van de dialoog en het waarderend onderzoek meer zijn gaan onderkennen als ook de toepassing in de eigen woon- werk en leefomgeving. Dit heeft geleid tot de volgende activiteiten:

1. Dialoog WMO-raad.

De bijeenkomst in januari was een succes. Vanuit de diversiteit aan ideeën uit de 13 dialoogtafels heeft de WMO-raad 6 actiepunten opgesteld die zij zouden monitoren en stimuleren. Helaas is dit slechts summier gebeurd. Ook de maandelijkse berichtgeving in de Wereldregio is niet naar verwachting verlopen. Vanuit de dialoogtafel in december met o.a. de oude en nieuwe voorzitter zijn nieuwe voorstellen gekomen, welke door de WMOraad worden uitgewerkt. Omstreeks februari 2016 worden deze besproken met de deelnemers van de dialoogtafel van december. Voor het Dialoognetwerk is de ondersteuning van de WMO-dialoog een les, dat we voortaan duidelijker afspraken moeten maken over wat onze positie is en wie verantwoordelijk is voor verdere vervolgacties.

2. Samenwerking met Zorg Verandert

Vanuit de overleggroep Zeeland in dialoog zijn we in maart een samenwerking gestart met Zorg Verandert, een landelijk (verander)programma met als doel, dat mensen grip houden op hun eigen situatie en op het vinden van passende oplossingen voor hun leven, zowel in de zorg als de ondersteuning.

In Zeeland hebben 13 gespreksbegeleiders hiervoor een training gehad, waarvan 5 dialoogbegeleiders van Schouwen-Duiveland. O.a. is vanuit SD ondersteuning verleend bij een informatiebijeenkomst met dialoog in Tholen met de diabetesvereniging aldaar. Ook heeft één van onze gespreksbegeleiders, in samenwerking met een gespreksbegeleider uit

Goes, vier bijeenkomsten begeleid voor mensen met een aangeboren hersenletsel en hun partners.

Deze bijeenkomsten zijn tot stand gekomen vanuit een samenwerking tussen het Hersenletselcentrum Zeeland in samenwerking, de regiocoördinator Zeeland van Zorg Verandert en Zeeland in dialoog..

Door de sluiting van het Klaverblad heeft de regiocoördinator voor Zorg Verandert haar werkzaamheden stopgezet en is haar taak overgenomen door Margot Verhaagen (tevens coördinator van Middelburg in Dialoog).

3. *Thuis in de Kern*

Tijdens een bijeenkomst in juni 2015 van het project 'Thuis in de Kern' hebben mensen uit de diverse dorpsraden aan 6 dialoogtafels uitgewisseld wat voor hen inspirerende ervaringen zijn.

4. *Dialoog Dorpsraad Ouwerkerk*

Gestimuleerd door bovengenoemde bijeenkomst heeft de dorpsraad van Ouwerkerk in november een dialoogavond georganiseerd. Samen met de Dorpsraad hebben we het thema vastgesteld 'Leefbaarheid maken we samen' en de vragen voor de dialoogtafels ontworpen. Deze dialoogavond heeft veel concrete ideeën opgeleverd. De Dorpsraad heeft de taak op zich genomen om zorg te dragen voor de uitvoering. Achteraf is het de vraag in hoeverre bij de voorbereiding en na afloop de Dorpsraad ondersteund en geprikkeld kan worden hoe zij zoveel mogelijk de initiatieven en vervolgacties door inwoners zelf kunnen laten doen.

5. *Kinderdialoog* . De eerste stappen zijn gezet om in samenwerking met de PABO Hogeschool Zeeland en de Helcherseeschool in Scharendijke kinderdialogen te organiseren met als doel om kinderen meer weerbaar te maken tegen 'het pesten'.

6. *Dialoogcafé in Zonnemaire*

In december is het eerste dialoogcafé op Schouwen-Duiveland gestart, een samenwerking tussen d'Ouwe Smisse in Zonnemaire en het Dialoognetwerk. In deze bijeenkomst is als doel vastgesteld: Met een wisselende groep mensen thema's bespreken die ons bezighouden. Elkaar inspireren door open te staan voor en te luisteren naar ieders ervaringen, wensen en ideeën. 17 maart 2016 is de volgende bijeenkomst met als thema 'Anders denken over eten'.

7. *Filosofisch café*

Als zaadje van de dialoogtafel in de Week van de Dialoog 2014 is het initiatief van een huis-tuin- en keukenfilosofie café voortgekomen. Na een degelijke voorbereiding van een groepje dialoogambassadeurs is de eerste bijeenkomst in december 2015 van start gegaan in de Zeeuwse Hemel. In februari 2016 is de tweede bijeenkomst.

Na vijf jaar Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland vinden we dat de netwerkgedachte nog te weinig uit de verf komt. We willen dialoogambassadeurs gericht stimuleren om het waarderend onderzoeken met de dialoogmethodiek proactief in hun eigen woon- werk en leefomgeving toe te passen en te benutten. Een mooi voorbeeld is hoe de dialoogambassadeurs, c.q. ontwikkelaars van het Filosofisch Café hun eigen weg hebben bewandeld, hierbij gebruikmakend van hun eigen opgedane expertise. In een eerder stadium is dit bijvoorbeeld ook zo gegaan bij het Hart van Poortambacht, waarbij de betrokken dialoogambassadeurs en organisaties het waarderend onderzoeken gaandeweg zijn gaan integreren in hun werkaanpak en activiteiten.

Bij de kinderdialogen, Zorg Verandert en het Dialoogcafé trekken we samen op met betrokken organisaties en gaan we na welke bijdrage we kunnen leveren. Dat doen we o.a. door het inzetten van gespreksbegeleiders. In andere situaties zoals de WMO-Dialoog, Thuis in de Kern en Ouwerkerk gingen we met betrokkenen op zoek naar het kernthema en bedachten we van daaruit de dialoogvragen en verdere aanpak.

Ontwikkelingspunten 2016

- Positionering van het Dialoognetwerk verder uitwerken en verhelderen waar onze rol stopt en wie verantwoordelijk is voor vervolgactiviteiten.
- Toewerken naar meer proactieve dialoogambassadeurs, die de toepassing van 'het waarderende onderzoek' kunnen stimuleren bij ontwikkelingsvragen en probleemsituaties in de eigen woon- en leefomgeving.
- Een denktank organiseren in samenwerking met Zeeland in Dialoog om de netwerkgedachte en het stimuleren van proactieve dialoogambassadeurs in de provincie Zeeland te bevorderen.

IV. Communicatie

Doelen

- De dialoog positioneren als een toegankelijk en laagdrempelig instrument dat door iedereen op verschillende manieren kan worden gebruikt.
- Zichtbaar maken wat de dialoog oplevert in grote en kleine resultaten.

Resultaten

Positionering

Vanuit een continu proces van evaluatie en reflectie krijgt de positionering van het Dialoognetwerk duidelijker handen en voeten. De huidige stand van zaken:

Focus:

Samenwerken aan een actief, leefbaar en innovatief Schouwen-Duiveland/Zeeland, waarbij we in onze ondersteuning en activiteiten steeds verbindingen proberen te leggen tussen bestuur, burgers, beleidsambtenaren en bedrijven/organisaties.

Vliegwiel functie Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland

Het Dialoognetwerk heeft een vliegwielfunctie. Wij signaleren problemen, knelpunten en ontwikkelingsvragen, we prikkelen mensen en organisaties om daar iets mee te doen en we faciliteren dit proces met onze 'software'. De verdere regie en de uitvoering van de vervolgacties liggen bij de betreffende inwoners of (ondersteunende) organisaties. In ontwikkeling is het inbouwen van 'checkmomenten' na afloop van onze inspanningen.

Gereedschap of software

Ons gereedschap is 'het waarderend onderzoeken' en voor de uitvoering en ondersteunende taken maken we gebruik van de gespreksleiderspool.

Zichtbaar maken van ons gedachtegoed en activiteiten

- In 2015 hebben we in zes Nieuwsbrieven de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten van ons werk gepubliceerd.
- Ook dit jaar is voor de diverse activiteiten goed gebruik gemaakt van de diverse media zoals Radio Schouwen-Duiveland, de PZC, Ons Eiland en de Wereldregiokrant.
- Door een externe communicatiedeskundige is een voorstel gemaakt voor het meer benutten van de sociale media. Dit heeft geleid tot actiever omgaan met de facebookpagina.
- Als promotiemateriaal zijn er onderzetters ontworpen met de dialoogspelregels welke tijdens de Week van de Dialoog zijn verspreid en ook het komende jaar bij diverse activiteiten en dialogen breed verspreid worden.
- Het verantwoordingsverslag over de jaren 2013 en 2014 is gepubliceerd op de website.

Communicatie in- en extern is in de huidige tijd een essentieel onderdeel van een organisatie. In de kerngroep is onvoldoende expertise aanwezig om inhoudelijk zorg te dragen voor een adequate en goed doordachte communicatie aanpak en uitvoering. Het schrijven van de Nieuwsbrieven, persberichten en veranderingsvoorstellen voor tekstinhoud van de website veroorzaakt thans teveel overbelasting bij de huidige coördinator en voorzitter.

Diverse oproepen voor een actieve vrijwilliger hebben tot nu toe niets opgeleverd. Incidenteel zijn er adviesgesprekken geweest met de persoon die het vorig jaar de communicatie voor haar rekening nam, maar door tijdgebrek vanwege haar nieuwe baan als communicatieadviseur bij de gemeente, maakt zij geen deel meer uit van de kerngroep..

Ontwikkelingspunten 2016

- Een duurzame oplossing vinden voor een adequate en goed doordachte communicatie, planmatig en uitvoerend.
- Positionering en vliegwielfunctie van het Dialoognetwerk verder uitwerken en publiceren.

V. Zeeland in Dialoog

Doel

- Gezamenlijk met de initiatiefnemers uit de andere Zeeuwse regio's de dialoog verder verspreiden en promoten in Zeeland.

Resultaten

- Totaal zijn er vier overleggen geweest met als inhoud: uitwisseling informatie en ondersteuning van elkaar en incidenteel elkaar bijstaan met menskracht in de vorm van begeleiders.
- Gezamenlijk zijn we een samenwerking aangegaan met het landelijke project Zorg Verandert en zijn 13 Zeeuwse gespreksbegeleiders hiertoe getraind.
- Omdat de andere Zeeuwse dialoogsteden tegen dezelfde vragen aanlopen omtrent het stimuleren van actieve dialoogambassadeurs wordt in 2016 in Zeeland gezamenlijk een denktank georganiseerd.

Ontwikkelingspunten 2016

- Verder invulling geven aan de samenwerking met Zorg Verandert
- Gezamenlijk met Zeeland in Dialoog een denktank organiseren hoe we in Zeeland meer proactieve dialoogambassadeurs kunnen genereren en het waardierend onderzoek promoten.

VI. Organisatie

Doelen

- Verder uitwerken van de bouwstenen voor een goede organisatiestructuur en blijven werken aan een zelfregulerende organisatie
- Het ontwerpen van een financieel beleid met duidelijke richtlijnen omtrent vrijwillige inzet en professionele werkzaamheden waarvoor kosten in rekening kunnen worden gebracht

Resultaten

- Er is een verantwoordingsverslag gemaakt voor het Oranjefonds en Hart van Leefbaarheid over de jaren 2013 en 2014. In dit verslag zijn de resultaten van die jaren in beeld gebracht als ook de aandachtspunten voor de organisatie.
- In 2015 zijn de taken en verantwoordelijkheden van het bestuur, de kerngroep en diverse organisatietaken nader gespecificeerd (zie bijlage 2 met de taken en verantwoordelijkheden van het bestuur en de kerngroep).
- In de praktijk rustte de coördinatie van de Week van de Dialoog nog teveel op de schouders van de algehele coördinator, c.q. voorzitter. De huidige expertise en motivatie van de vrijwilligers is vooral gericht op de inhoudelijke ontwikkeling van de dialogen en het organiseren van de openingsavond.
- Naast de coördinatie van de Week van de Dialoog is er ook onvoldoende expertise in de kerngroep voor de communicatie en het websitebeheer. Dit wordt nu opgepakt door twee bestuursleden die ook deelnemen in de kerngroep met als gevolg continue overbelasting.
- Financieel beleid. Vanuit een vrijwilligerscontract met een maandelijkse onkostenvergoeding is vanaf oktober 2015 iemand aangetrokken voor het relatiebeheer en het beheren en verzorgen van het digitale archief. Inmiddels zijn er duidelijke overzichten van de tafelorganisatoren/organisaties die de afgelopen jaren een tafel hebben georganiseerd, als ook van de getrainde gespreksbegeleiders en hun inzet in de verschillende jaren. De digitalisering van het archief is doorgeschoven naar 2016.

Ontwikkelingspunten 2016

- Zorgdragen voor een overzichtelijk en toegankelijk digitaal archief.
- Financieel beleid
  - o Financiële vergoeding voor de coördinatie van de Dag/Week van de Dialoog
  - o Continue vergoeding voor websitebeheer en communicatie
  - o Beleid ontwikkelen welke financiële bijdrage we kunnen vragen aan organisaties met ondersteuningsvragen.
- Zorgdragen voor een kerngroep waarin ieder lid vanuit zijn/haar eigen mogelijkheden een bijdrage levert aan de realisering van de doelen.
- In de bestuursvergaderingen en maandelijkse kerngroepvergaderingen zorgdragen voor de ontwikkeling en monitoring van de activiteiten.

VII. Financieel jaarverslag 2015

De jaarrekening 2015 is opgesteld door de penningmeester van het bestuur. De kascontrole is uitgevoerd door twee leden van de zogenoemde kerngroep.

In 2015 zijn kosten betaald die betrekking hadden op voorgaande jaren. Voor de definitieve vaststelling van de hoogte van de subsidie van het Oranjefonds, bleek een goedkeurende verklaring van een accountant vereist voor de cijfers over de jaren 2013 en 2014. De kosten hiervoor bedroegen €877,-. Op grond van de jaarrekeningen 2013 en 2014 heeft het Oranjefonds het restant ad. €1552,- van de aangevraagde subsidie op basis van de

werkelijke kosten uitgekeerd.

De jaarrekening over 2015 laat een positief resultaat zien van € 4.326,-. Het resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve die hiermee toeneemt tot € 5.328,-.

De opbrengsten bestaan hoofdzakelijk uit subsidies. De kosten hebben vooral betrekking op de organisatie van de Week van de Dialoog en de infrastructuur van het dialoognetwerk (website, communicatie en vrijwilligers). De kosten voor website en communicatie zijn voor 50% toegerekend aan de Week van de Dialoog.

Het positieve resultaat is in 2015 veroorzaakt door:

- het zoveel mogelijk werken op vrijwillige basis;
- de afrekening van de subsidie van het Oranjefonds;
- sponsoring van de Week van de Dialoog door de Zeeuwse Stroom;
- gratis gebruik kunnen maken van vergaderruimtes en kopieerfaciliteiten bij het SMWO.

VIII. Tot slot

In 2015 heeft het Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland duidelijke vervolgstappen gezet in haar positionering, kwaliteitsontwikkeling en reikwijdte van het netwerk.

Met het 'waardierend onderzoeken' en de dialoogmethodiek als krachtig gereedschap hopen we in 2016 nog meer mensen en organisaties enthousiast te maken om samen te werken aan een actief, leefbaar en innovatief Schouwen-Duiveland/Zeeland.

Dialogoog is de sleutel tot succesvolle samenwerking en participatie

Plannen voor 2016

Huidige ontwikkelingen op Schouwen-Duiveland en in Zeeland

De afgelopen jaren is tijdens de diverse dialoogtafels gebleken dat veel burgers, ondernemers en organisaties vernieuwende ideeën en wensen hebben om de leefbaarheid te vergroten en/of innovatie te bevorderen, maar nog de slagkracht, invalshoeken of aanpak missen om dit aan te pakken. De gerichtheid om 'de dialoog' toe te passen in verschillende domeinen neemt toe, zie o.a. de motie die de gemeenteraad in het voorjaar 2015 heeft aangenomen over de dialoog in de zorg en onze ondersteuningsactiviteiten in het afgelopen jaar.

Tot voor kort was de focus van het Dialoognetwerk erop gericht om te bevorderen dat in elke kern van Schouwen-Duiveland en in alle organisaties van betekenis dialoogambassadeurs zijn. Inmiddels hebben we zowel op Schouwen-Duiveland als in Zeeland veel voorstanders van de dialoog, maar komt het gericht zelf toepassen van de dialoog in de eigen werk- en leefomgeving langzaam op gang.

Het denken in problemen in plaats van oplossingen en het gewoontegetrouw kiezen voor discussie zonder na te gaan of dialoog misschien een beter middel is voor het te bereiken doel is nog sterk verankerd in het gedrag van mensen. Nog te weinig wordt beseft dat ieder mens beschikt over een schat aan ervaring en wijsheid. De ervaring leert dat door met positief gerichte vragen met mensen vanuit verschillende invalshoeken in dialoog te gaan, er in korte tijd veel ideeën komen om vragen en probleemsituaties aan te pakken en/of antwoorden te vinden op de gestelde vragen.

In 2016 wil het Dialoognetwerk daarom de focus verleggen van uitbreiding van het aantal dialoogambassadeurs (de kwantiteit) naar een netwerk van *proactieve* dialoogambassadeurs. Dialogers, die in samenwerking met belanghebbenden de signalerings- en vliegwielfunctie van de dialoog weten te benutten om actuele vragen of problemen, zoals het omzien naar elkaar, het integreren van statushouders, het aanpakken van de eenzaamheid in de diverse kernen, het pesten onder jongeren, duurzame energie e.d. aan te pakken (nadruk op de kwaliteit).

Missie Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland

Mensen en organisaties op Schouwen-Duiveland enthousiast maken voor de dialoog als middel om de kwaliteit van werken, wonen en leven te verbeteren en elkaar te stimuleren dit in de eigen praktijk van alle dag verder inhoud en vorm te geven.

Concreet gaat het om:

*Samenwerken aan een actief, leefbaar en innovatief Schouwen-Duiveland/Zeeland
Verbinden van bestuurders, burgers, beleidsambtenaren en bedrijven/organisaties (4 b's)*

Doelen 2016

I. Positioneren dialoognetwerk Schouwen-Duiveland en stimuleren van de netwerkfunctie.

1. Positionering en vliegwielfunctie van het Dialoognetwerk verder uitwerken en verhelderen waar onze rol stopt en wie verantwoordelijk is voor vervolgactiviteiten.
2. Toewerken naar meer proactieve dialoogambassadeurs, die de toepassing van 'het waarderende onderzoek' kunnen stimuleren bij ontwikkelingsvragen en probleemsituaties in de eigen woon- en leefomgeving.

3. Een denktank organiseren in samenwerking met Zeeland in Dialoog om de netwerkgedachte en het stimuleren van proactieve dialoogambassadeurs te bevorderen. Zo nodig wordt hiervoor een aparte subsidieaanvraag ingediend bij mogelijke sponsors.

Ad.1. Het Dialoognetwerk heeft een vliegwielfunctie. Wij signaleren problematieken en vraagstukken, prikkelen mensen en organisaties om daar iets mee te doen en faciliteren dit proces met onze 'software'. Ons gereedschap is 'het waarderend onderzoeken' en voor de uitvoering maken we gebruik van de gespreksleiderspool (zie het schema elders in dit verslag). Aan de hand van praktijkervaringen willen we deze vliegwielfunctie verder ontwikkelen en verhelderen wat onze verantwoordelijkheid is en bij wie de regie en verantwoordelijkheid ligt voor mogelijke vervolgacties.

Ad. 2: Zie voor de toelichting de 'huidige ontwikkelingen op Schouwen-Duiveland en in Zeeland'.

Speerpunten 2016:

1. Vluchtelingen/statushouders
2. Zorg/sociale domein; inclusief samenwerking Zorg Verandert
3. Kinderen/jongeren
4. Energie neutraal Schouwen-Duiveland.

Ad. 3. Wat nog niet goed is ontwikkeld is de inhoud en betekenis van 'het netwerk'. De droom is dat dialoogambassadeurs zo veel mogelijk zelf aan de slag gaan met het waarderend onderzoeken en waarderende gesprekken en dat we met elkaar meer deskundigheid opbouwen ten gunste van een leefklimaat waarin het denken vanuit mogelijkheden het uitgangspunt is. *'Immers, een echte democratie benut de dialoog'*.

II. Dialoogtafels begeleiden en organiseren

Met nieuwe invalshoeken mensen laten kennis maken met de dialoog en de diverse mogelijkheden om de dialoog toe te passen voor diverse doeleinden.

1. Uitwerken van een andere opzet van de Dag of Week van de Dialoog in samenwerking met organisaties.
2. Het begeleiden van dialoogtafels in de diverse (dorps)kernen (op aanvraag)
3. Het ontwerpen van vragen en het begeleiden van de dialogen van het Dialoogcafé.

Ad. 1. De afgelopen jaren is het thema van de Week van de Dialoog gaandeweg opgeschoven naar een innovatief thema (2011- 'Erbij horen', 2012 'Klaar staan', 2013 'Krimp

als kans', 2014 'Jouw zorg, mij'n zorg', 2015 'Vertrouwen in samenwerken, hoe creëren we win-winsituaties'. Het accent op ontmoeting en het leggen van nieuwe verbindingen is het afgelopen jaar meer verschoven naar innovatie, waarbij mensen (inwoners en organisaties) gestimuleerd werden om over een actueel thema in gesprek te gaan.

Door gericht organisaties met samenwerkingsvragen uit te nodigen om een tafel te organiseren hebben in 2015 nieuwe organisaties en mensen kennis gemaakt met het effect van de dialoogaanpak en tegelijkertijd nieuwe input gekregen voor hun eigen samenwerkingsvragen.

De openingsavond van de Week van de Dialoog is voor organisaties en deelnemers een belangrijk netwerkevent geworden, wat er voor pleit om dit op de één of andere manier te handhaven.

Om meer profijt te halen uit de enorme tijdsinvesteringen en de menskracht die de organisatie van een Dag/Week van de Dialoog met zich meebrengt is het bestuur en de kerngroep op zoek naar een andere aanpak. De vraag is of gezamenlijk met andere organisaties een actueel jaarthema kan worden gekozen, waarbij organisaties samen verantwoordelijk zijn voor de organisatie en het recruterende van tafelorganisatoren en het Dialoognetwerk haar eigen bijdrage levert.

Tijdens de openingsavond op 9 november 2015 kwam het thema 'Gastvrij Schouwen-Duiveland' als rode draad naar voren bij de twee dialoogtafels 'Vluchtelingenopvang'. 'Gastvrij Schouwen-Duiveland' impliceert tevens het omgaan met mensen met 'afwijkend' gedrag; (breder dan alleen vluchtelingen). Bovendien is gastvrijheid een actueel thema voor de recreatie- en toeristensector. 'Gastvrij Schouwen-Duiveland' zou daarom een mooi thema en project kunnen zijn om b.v. samen met Zeeuwsland, Vluchtelingenwerk, SMWO/Thuis in de Kern, Gemeente, de recreatie- en toeristische sector en andere belanghebbenden te realiseren. Door een regelmatige terugkoppeling met vertegenwoordigers van deelnemende organisaties gedurende het jaar, kunnen we de vinger aan de pols houden en zorgdragen voor vervolgacties.

Educatie

III. Methodiekontwikkeling en deskundigheidsbevordering

1. Het organiseren van een basistraining dialooggespreksbegeleiding
2. Het organiseren van oefen- en verdiepingsbijeenkomsten voor dialooggespreksbegeleiders
3. Gespreksbegeleiders bijscholen, waardoor zij in staat zijn om dialoogambassadeurs en organisaties te ondersteunen om 'het waarderende onderzoek' in te zetten voor diverse ontwikkelingsvragen en probleemsituaties.
4. Inzetbaarheid van gespreksbegeleiders inventariseren waar het gaat om de mate van deskundigheid en beschikbare tijd.
5. Samen met Scalda (school voor M.B.O. en volwasseneneducatie) en Middelburg in Dialoog een plan ontwikkelen en uitvoeren voor het introduceren van intervisie voor taalmaatjes.

Innovatie

IV. Waarderend onderzoek met en voor diverse doelgroepen en in diverse contexten

1. Ondersteunen en begeleiden van vragen van diverse groepen en organisaties om 'het waarderend onderzoeken' met de dialoogmethodiek toe te passen voor diverse probleemsituaties en ontwikkelingsvragen.
2. Bijdrage leveren aan de werkgroep 'Doel' met vertegenwoordigers van de gemeente, SMWO, een dorpsraad en een inhoudsdeskundige. Het idee is om een ondersteuning te realiseren voor nieuwe initiatieven. Het project 'Doel' (Dialoog, Ondernemen, Experimenteren en Leren) is gebaseerd op Silk, een methodiek uit Kent. Voor het Dialoognetwerk scheidt dit de mogelijkheid om een koppeling te maken tussen de

activiteiten van het Dialoognetwerk en het ondersteunen van daaruit voortkomende vervolgactiviteiten.

3. Bijdrage leveren aan het organiseren van dialogen met kinderen, leerkrachten, ouders, studenten en andere betrokkenen omtrent het thema 'pesten'. Een samenwerking met het project 'Scholen voor de Toekomst' van de Hogeschool Zeeland.
4. Meedenken met initiatiefnemers van Energie neutraal Schouwen-Duiveland hoe inwoners meer betrokken kunnen worden om actief met dit thema aan de slag te gaan.

V. Communicatie

1. Een duurzame oplossing vinden voor een adequate en goed doordachte communicatie, planmatig en uitvoerend.
2. Positionering en reikwijdte van het Dialoognetwerk duidelijk communiceren.
3. Publiceren wat de toegevoegde waarde is van het 'waardierend onderzoeken' en de dialoogmethodiek en wat het oplevert in grote en kleine resultaten

VI. Zeeland in dialoog

1. Verder invulling geven aan de samenwerking met Zorg Verandert
2. Gezamenlijk met Zeeland in Dialoog een denktank organiseren hoe we in Zeeland meer proactieve dialoogambassadeurs kunnen genereren en het waardierend onderzoek promoten.

VII. Organisatie

1. Zorgdragen voor een overzichtelijk en toegankelijk digitaal archief.
2. Financieel beleid
  - a. Financiële vergoeding voor de coördinatie van de Dag/Week van de Dialoog
  - b. Continue vergoeding voor websitebeheer en communicatie
  - c. Beleid ontwikkelen welke financiële bijdrage we kunnen en willen vragen aan organisaties met ondersteuningsvragen.
3. Zorgdragen voor een kerngroep waarin ieder lid vanuit zijn/haar eigen kwaliteiten, deskundigheden en mogelijkheden een bijdrage levert aan de realisering van de doelen.
4. In de bestuursvergaderingen en maandelijkse kerngroepvergaderingen zorgdragen voor de ontwikkeling en monitoring van de activiteiten.

VIII. Begroting

bestuur & organisatie	€ 400
week van de dialoog	€ 5000
website	€ 500
PR & Communicatie algemeen	€ 1000
vrijwilligers	€ 1000
trainingen	€ 750
onvoorzien	€ 500
De totale kosten zijn begroot op	€ 9150,=

Toelichting bij de begroting 2016

Met de in 2015 gerealiseerde kostenreductie is de subsidie van Hart van Leefbaarheid ad €10.000,- in 2015 niet volledig benut. De inzet op vrijwillige basis maakt de organisatie van de week van de dialoog echter kwetsbaar. Daarom heeft het bestuur besloten de coördinatie daarvan voortaan financieel te willen ondersteunen. In de begroting voor 2016 is hiervoor de post 'Week van de dialoog' verhoogd tot €5.000,-.

Voor de begroting van de overige posten is aangesloten bij de werkelijke kosten over 2015. De opbrengst aan subsidies is begroot op €4.000,-.

Bijlage 1. Overzicht van tafelorganisatoren Week van de Dialoog 2015

Organisatie	Organisator dialoogtafel
D'Ouwe Smisse	Evert van Dilst/Annemarie van der Heiden
Wereldvrouwen	Sabine Dingemans
Zeeuwland	Jeffrey van Doorenmalen
Vluchtelingenopvang	Dinie Eerland (gespreksleiderspool)– 2 tafels
SMWO	Sandra Engel
Kloosterwelle	Pieter Goodijk
Y-Challenge	Yvonne Groenendijk
Dorpshuis Kerkwerve	Ina van Kan
Bibliotheek Oosterschelde	Ellen Kik/Marian Koene
Coöperatie Energie Werkt	Karliën Mabesoone
Chr. Ger. Kerk Zevengetijstraat	Krijnie Nicolic
Brahma Kumaris	Annekee Pieterse
Hart van Poortambacht	Adrie Tange
Gors	Greet Timmerman
Burgh Haamstede; inwoner	Annika de Vries
Fizi	Laura van der Wekken
WMO-Raad	Ron van Kan/Marianne Velthuis
Appartementencomplex Waterlelie	Han van Oosterwijk
Dialoognetwerk SD	3 tafels
Zeeuwse Hemel	Birgitta Ruther/Moniek Hilterman

Bijlage 2: Taken en verantwoordelijkheden van het bestuur en de kerngroep Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland

Bestuur Stichting

Het bestuur is een voorwaardenscheppend bestuur. Het houdt zich sterk op de achtergrond bij het vaststellen van het inhoudelijk beleid en draagt vooral bij aan het mogelijk maken van het werk.

Aandachtspunten zijn oa.:

Financiële zaken;

Visieontwikkeling;

Kwaliteitsontwikkeling en continuïteit van het Dialoognetwerk.

Het bestuur vergadert minimaal tweemaal per jaar.

Bestuursleden:

Voorzitter: : Inge van Ooijen
Secretaris/penningmeester : Rudolf Fontein-Hubregtse
Jeffrey van Doorenmalen : lid
Janine Schoneman : lid

Taken Kerngroep Dialoognetwerk

- Verantwoordelijk voor de coördinatie, (beleids)ontwikkeling en voortgang van het netwerk
- Maandelijks vergadering en bij de voorbereiding Week van de Dialoog wat vaker
- Nieuwe activiteiten in gang zetten
- Met elkaar verantwoordelijk voor de organisatie van de Week van de Dialoog; vaststelling thema, werving tafelorganisatoren en gespreksbegeleiders), matching tafelorganisatoren-gespreksbegeleiders
- Samenwerking Zeeland in dialoog.

Leden kerngroep

Arjan Boon

Arndré Dekker

Sabine Dingemans

Sandra Engel SMWO (niet aanwezig bij overleggen)

Rudolf Fontein

Gera Klijnsma

Inge van Ooijen

Annemieke Pieters

Birgittha Ruther

Ondersteuning en coördinatie – Inge van Ooijen

- Helicopterview en visieontwikkeling
- Contacten met Nederland in Dialoog en Zeeland in Dialoog
- Ondersteuning dialoogambassadeurs bij begeleiding van nieuwe projecten
- Netwerken; nieuwe contacten leggen
- Jaarverslag
- Zorg voor fondsvorming in samenwerking financieel verantwoordelijke

Bijlage 3. Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland Missie, visie, doelen, uitgangspunten en hoofdactiviteiten

Missie

Mensen en organisaties op Schouwen-Duiveland enthousiast maken voor de dialoog als middel om de kwaliteit van werken, wonen en leven te verbeteren en elkaar te stimuleren dit in de eigen praktijk van alle dag verder in houd en vorm te geven.

Visie Dialoognetwerk Schouwen-Duiveland op verandering en vernieuwing

Het dialoognetwerk Schouwen-Duiveland gaat bij haar werkzaamheden uit van het 'waarderende onderzoek', oftewel de Appreciative Inquiry.

Met de dialoog onderzoek je vraagstukken vanuit verschillende invalshoeken. De inbreng van alle deelnemers en belanghebbenden is even waardevol. Vele ideeën kunnen immers leiden tot meerdere oplossingen. Kenmerkend voor de dialoog is de gezamenlijke zoektocht en haar procesgerichte aanpak. De dialoog is grensverleggend voor alle gesprekspartners!

Wij zien de dialoog als de sleutel tot succesvolle samenwerking en vernieuwing!

Drie punten staan hierbij centraal:

1. focussen op krachten en mogelijkheden van iedere belanghebbende
2. focussen op wat werkt (en loslaten wat niet meer werkt)
3. denken en samenwerken met belanghebbenden in plaats van denken voor en over anderen.

Doelen

- Het uitdragen van de dialoog als waardevol communicatiemiddel waarbij gelijkwaardigheid en respect centraal staan.
- Bewoners, organisaties en bedrijven op het eiland laten kennismaken met de dialoog door hen dit zelf te laten ervaren.
- Dialooggesprekken stimuleren en ondersteunen in tal van situaties met een gezamenlijke uitdaging waarvan de oplossing van tevoren niet vaststaat.

Uitgangspunten

1. Het netwerk is laagdrempelig; iedereen die de dialoog een warm hart toedraagt kan zich bij het netwerk aansluiten.
2. Het is een maatschappelijk initiatief van bewoners en organisaties van Schouwen-Duiveland.
3. De dialooggesprekken worden begeleid door gespreksbegeleiders die minimaal een dialoogtraining hebben gevolgd in de 4-stappenmethodiek – kennismaken, ervaringen delen, dromen en doen, of begeleiders die zich verder hebben geschoold in de methodiek van het 'waarderend onderzoeken' (Appreciative inquiry).
4. Met een grote groep dialoogambassadeurs verspreid over het eiland kunnen we met zo min mogelijk investering veel bereiken.
5. Het dialoognetwerk heeft een nauwe samenwerking met Nederland in Dialoog en Zeeland in Dialoog.

Drie hoofdactiviteiten

1. Met een aansprekend thema (nieuwe) ontmoetingen en verbindingen stimuleren tussen bewoners van Schouwen-Duiveland en tussen bewoners en organisaties door het organiseren van de jaarlijkse Week van de Dialoog. (focus: ervaringen opdoen met dialoogaanpak en stimulans voor nieuwe initiatieven in de eigen woon- werk en/of leefomgeving).
2. Organiseren van (verdiepende) trainingen, workshops, intervisiebijeenkomsten met en voor (a.s.) dialoogbegeleiders. (focus: deskundigheidsbevordering)
3. Bewoners- en ondernemersinitiatieven, samenwerkingsverbanden en organisaties, informeren, stimuleren en ondersteunen bij het toewerken naar de gewenste situatie door middel van de dialoogaanpak. (focus: toepassing dialoogmethodiek in verschillende contexten).

Betekenis

- In een dialoog zijn waarden als; gelijkwaardigheid, respect, openheid, vertrouwen en veiligheid leidend.
- Deelnemers aan een dialooggesprek worden uitgenodigd over zichzelf en hun relatie met het onderwerp te vertellen en ook echte belangstelling voor het verhaal van de ander op te brengen. Dialooggesprekken stimuleren de eigen kracht en het ondernemerschap van mensen.
- Met behulp van waardierend onderzoeken worden mensen via diverse bijeenkomsten en dialooggroepen gestimuleerd om een eigen bijdrage te leveren aan het vergroten van de kwaliteit van leven en werken in de eigen woon-, werk- en leefomgeving.
- De dialoogactiviteiten kenmerken zich door een drietal functies: ontmoeting, educatie en innovatie.

Oktober 2014